

ΕΙΛΗΣΕΙΣ

ΤΟ ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΝ ΜΟΥΣΕΙΟΝ

Τὸ Βυζαντινὸν Μουσεῖον, ὄπερ πρῶτον ἐξ ὄλων τῶν παρ' ἡμῖν Μουσεῖων ἤνοιξε τὰς πύλας του ἀπὸ τοῦ Δεκεμβρίου τοῦ ἔτους 1946, καταλλήλως ἀνακαινισθὲν κατόπιν τῶν βλαβῶν τὰς ὁποίας ὑπέστησαν τὰ κτηριακὰ συγκροτήματά του κατὰ τοὺς χρόνους τῆς ξενικῆς κατοχῆς καὶ μετ' αὐτήν, ἐπλουτίσθη διὰ τριῶν ἀξιολογωτάτων συλλογῶν :

1) Τῆς συλλογῆς βυζαντινῶν εἰκόνων ἐκ κληρονομίας τοῦ ἀποθανόντος Χρυστιανοῦ Λαμπίκη, 2) τῆς συλλογῆς βυζαντινῶν εἰκόνων τῆς Στρατιωτικῆς Λέσχης, προερχομένης ἐκ κληροδοσίας Σαρόγλου καὶ καταθεθείσης εἰς τὸ Μουσεῖον καὶ 3) τῆς συλλογῆς βυζαντινῶν εἰκόνων τῆς Ἱστορικῆς καὶ Ἐθνολογικῆς Ἐταιρείας, δωρηθείσης εἰς τὸ Βυζαντινὸν Μουσεῖον.

Ἐκ τούτων ἡ πρώτη ἀποτελεῖται ἐξ 99 εἰκόνων διαφόρου μεγέθους καὶ ἐξ ἄλλων 15 ἀντικειμένων μικροτεχνίας (ξυλογλύπτων σταυρῶν, σφραγίδων, χειρογράφου Ψαλτηρίου κ.ἄ.). Μεταξὺ τῶν εἰκόνων ἀξιόλογος εἶναι ἡ εἰκὼν τοῦ Πρωφῆτου Δανιὴλ 14ου αἰῶνος καὶ εἰκόνες φέρουσαι τὰς ὑπογραφὰς τῶν Μιχ. Δαμασκηνοῦ (Πεντηκοστή, Καιομένη βάτος, Χριστὸς ὡς Ἀρχιερεὺς), Ἐμμανουὴλ ἱερέως τοῦ Τζάνε (ἅγιος Γοβδελάς, ἄγ. Ἀλύπιος), Ἐμμανουὴλ Λαμπάρδου (Θεοτόκος τοῦ Πάθους, Χριστὸς), Πέτρον Λαμπάρδου (Θεοτόκος Ὀδηγήτρια) κ.ἄ.

Ἡ δευτέρα ἀποτελεῖται ἐξ 100 εἰκόνων, ἐξ ὧν πολλαὶ ὑπογεγραμμέναι ὑπὸ μεταβυζαντινῶν ζωγράφων: Νικηφόρου Ἱερομονάχου 1550 (Ἐπιτάφιος Θρηῶνος), Νικάρχου Ἱερομονάχου 1575 (Πεντηκοστή), Ἰωάννου Καροφύλακος 1600 (Γεννέσιον τοῦ Προδρόμου), Ἱερέως Καλοδονᾶ 1601 (ἄγ. Δημήτριος), Ἐμμανουὴλ Λαμπάρδου 1621 (ἅγιος Παντελεήμων), Ἥλιου Μόσχου 1651 (Θεοτόκος), Θεοδώρου Πουλάκη (Θεοτόκος) ἄνευ χρονολογίας, Σταυριανοῦ 1680 (Ἀποτομή Προδρόμου), Ἰωάννου Μόσκου 1702 (Σύναξις Ἀρχαγγέλων), Καραντινοῦ Ἱερομονάχου 1719 (Λείψανον ἁγ. Διονυσίου Ζακύνθου) καὶ τῶν ζωγράφων Ἐμμαν. Βενιέρη, Μαυρομάτη κ.ἄ.

Ἡ τρίτη ἀποτελεῖται ἐκ 35 εἰκόνων, μεγάλου μεγέθους, ἐξ ὧν σπουδαιότεραι εἶναι τέσσαρα ξυλόγλυπτα θωράκια τέμπλου μετὰ κυκλικῶν παραστάσεων σκηνῶν Π. καὶ Κ. Διαθήκης μετὰ τῆς ὑπογραφῆς Ἰωάννου Μόσκου 1661, τρεῖς μεγάλα εἰκόνες ἐκ θυρῶν Τέμπλου (Νυμφίου καὶ τῶν Ἀποστόλων Πέτρου καὶ Ἰωάννου) ἐπιτανησιακῆς τέχνης, εἰκὼν τῆς Θείας Εὐχαριστίας (Sacrum Sacrifcium) μετὰ λατινικῶν ἐπιγραφῶν καὶ τῆς ὑπογραφῆς «Χεῖρ Ἰωάννου», μεγάλη εἰκὼν τοῦ βίου τῆς Θεοτόκου καὶ βυζαντινῆ εἰκὼν Ὀδηγητρίας ἡμικατεστραμμέναι κ.ἄ.

Αἱ δύο τελευταῖαι παλαιαὶ ἀξιολογώταται εἰκόνες συντηρηθῆσονται καταλλήλως.

Τὰς συλλογὰς αὐτὰς ὁ Διευθυντὴς τοῦ Βυζαντινοῦ Μουσείου κ. Γ. Σωτηρίου κατέταξεν εἰς ἰδιαιτέρας αἰθούσας, ἀναρτήσας ἐπιγραφὰς φερούσας τὸ ὄνομα τῶν δωρητῶν ἢ τῶν καταθεσάντων αὐτὰς εἰς τὸ Βυζαντινὸν Μουσεῖον.

Πλὴν τῶν ἀνωτέρω συλλογῶν, εἰσήλθον εἰς τὸ Μουσεῖον, ἐκ κατασχέσεως, τριακόσαι ἄλλαι εἰκόνες, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἀξιολογωτάτη εἶναι μεγάλη εἰκὼν τῆς Θεοτόκου γλυκοφιλοῦσης φέρουσα τὴν ὑπογραφὴν «χειρ Ἰγγέλου», ἀναρτηθεῖσα ἄνωθεν τῆς ψηφιδωτῆς εἰκόνας τῆς μεγάλης αἰθούσης τοῦ ἄνω ὀρόφου τοῦ μεγάρου.

ΕΡΓΑΣΙΑΙ ΑΝΑΣΤΗΛΩΣΕΩΣ ΚΑΙ ΣΥΝΤΗΡΗΣΕΩΣ ΒΥΖΑΝΤΙΝΩΝ ΜΝΗΜΕΙΩΝ

Ἡ ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ καθηγητοῦ κ. Ἀν. Ὁρλάνδου ὑπηρεσία ἀναστηλώσεων τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας ἐπελήφθη κατὰ τὸ διαρρῆσαν ἔτος τῆς στερεώσεως καὶ συντηρήσεως τῆς σεβασμίας Μονῆς τῆς Νταοῦ - Πεντέλης, ἣτις, ἐγκαταλειφθεῖσα ἐπὶ πολλὰ ἔτη ἀφύλακτος καὶ ἀπροστάτευτος, εἶχεν ὑποστῆ ὑπὸ τῶν καιρικῶν μεταβολῶν καὶ ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων πολλὰς ζημίας καὶ εἶχε περιέλθει εἰς ἐρείπωσιν.

Ἀνενώθη κατ' ἀρχὰς ἡ κεράμωσις τῶν τρούλλων καὶ τῶν στεγῶν τοῦ καθολικοῦ, ἐπηκολούθησε δ' ἔπειτα ἡ φράξις τῶν πολλῶν καὶ μεγάλων ρηγμάτων τῶν τοίχων. Εἰς τὰ κουφώματα ἐτοποθετήθησαν θύραι καὶ παράθυρα, ἅτινα ἀπὸ χρόνων μακρῶν εἶχον ἐξαφανισθῆ. Ἐπεσκευάσθη μετὰ ταῦτα ὁ παρά τὴν εἴσοδον τῆς μονῆς ἀμυντικὸς πύργος καὶ ἀνακατεσκευάσθη ὁ πρὸ πολλῶν ἔτων καταπεσὼν τοξωτὸς πυλῶν, ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ παλαιοῦ σχεδίου. Εἶτα ὑπεστηρίχθη τὸ εἰς 6 μ. ὕψος διατηρούμενον τμήμα τοῦ ἀνατολικοῦ περιβόλου, κατασκευασθείσης πρὸς τοῦτο ὑψηλῆς ἀντηρίδος. Πρὸ τῆς εἰσόδου τοῦ καθολικοῦ ἐγένετο ἀφαίρεισις τῶν κατὰ καιροὺς γενομένων ἐπιχώσεων, αἵτινες εἶχον θάψει τὸν ναὸν κατὰ ἓν ὄλον μέτρον. Κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν ἐργασιῶν αὐτῶν ἀποχωματώσεως ἀπεκαλύφθη ἡ τέως ἄγνωστος κρήνη τῆς μονῆς. Εὐρέθη δηλαδὴ ἡ μεγάλη μαρμαρινὴ ὀρθογώνιος λεκάνη τῆς ὡς καὶ αἱ γεννήσεις τῆς ὑπερθεν αὐτῆς ἐπὶ δύο ποδαρικῶν στηριζομένης καμάρας, ἣτις ὀλόκληρος καὶ ἀνεστηλώθη. Τέλος εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τοῦ καθολικοῦ τὸ δι' ὠραίων βυζαντινῶν κοσμημάτων κοσμούμενον παλαιὸν μαρμαρινὸν τέμπλον ἀποκατεστάθη εἰς τὴν παλαιάν του ὄψιν, ἀπομακρυνθεισῶν πασῶν τῶν ἀκαλαισθῆτων προσθηκῶν - ξυλίνου δωδεκάορτου καὶ ρυπαρῶν παραπετασμάτων—δι' ὧν ἀπεκρῦπτετο τὸ κάλλος του. Οὕτω διὰ τῶν γενομένων ἐργασιῶν ἡ μονὴ ἀπέκτησε τὴν παλαιάν της ὄψιν, εὐχῆς δ' ἔργον θὰ ἦτο ἂν διορίζετο φύλαξ τις, εἰ δυνατόν μοναχός, ὅστις νὰ φροντίξῃ διὰ τὴν περαιτέρω συντήρησιν καὶ διαφύλαξιν αὐτῆς ἀπὸ κλοπῶν καὶ ζημιῶν.

Ἐκτὸς τῆς ἀνωτέρω μεγάλης ἐργασίας, ἐξετελέσθησαν κατὰ τὸ 1948 καὶ αἱ ἕξῃς μικρότεραι.

Εἰς Κ α ι σ α ρ ι α ν ἠ ν Ὑπτικῆς, ἐπιμελεία τοῦ Ἐφόρου κ. Μ. Χατζιδάκη, ἐξετελέσθησαν ἐργασίαι ἀποχωματώσεως τῆς ἀψίδος τοῦ ἱεροῦ ἐξωτερικῶς καὶ τινες ἄλλαι δευτερεύουσαι ἐργασίαι συντηρήσεως.

Εἰς Θ ἄ σ ο ν ἀνεστηλώθη τὸ μαρμαρινὸν τέμπλον τῆς αὐτόθι σταυρικῆς παλαιοχριστιανικῆς βασιλικῆς, τὸ ὁποῖον εἶχον διαλύσει καὶ ἀπομακρύνει οἱ Βούλγαροι κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς Κατοχῆς.

Εἰς τὸν βυζαντινὸν ναὸν τῆς Π ὀ ρ τ α - Π α ν α γ ι ᾶ ῶ παρὰ τὰ Τρίκκαλα, κατακλυσθέντα ὑπὸ τοῦ Πορταϊτικοῦ ποταμοῦ, ἐξετελέσθησαν ἀντιπλημμυρικά ἔργα, ὥστε νὰ προστατευθῶνται ἐφεξῆς οἱ τοῖχοι ἀπὸ τῆς διαβρώσεως τῶν ὑδάτων.

Εἰς τοὺς ἐν Ρόδῳ βυζαντινοὺς ναοὺς, τοὺς ἐπὶ τουρκοκρατίας μετατραπέντας εἰς τζαμί (Ἰλκ - Μιχράμπ, Χουρμαλῆ Μεδρσεσὲ καὶ Φουντουκλῆ) ὡς καὶ εἰς τὸν

Ἐν Ἁγ. Γεώργιον Βάρδαν, παρὰ τὸ χωρίον Ἀπολακκίαν, περιέχοντα σπουδαίας τοιχογραφίας τοῦ 1290, ἐξετελέσθησαν ἐργασίαι στερεώσεως καὶ συγκρατήσεως τῶν τοιχογραφιῶν.

ΑΝΑΣΚΑΦΗ ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΩΝ ΜΝΗΜΕΙΩΝ

Ἐν Κρήτῃ ἀνεσκάφη ἡ πέρυσιν ἀποκαλυφθεῖσα Παλιοχριστιανικὴ βασιλικὴ Πανόμου (Ε' μ. Χ. αἰῶνος) ἀποκαλυφθέντος ὀλοκλήρου τοῦ ἱεροῦ μετὰ τῶν ἑκατέρωθεν παστοφοριῶν καὶ τῆς ἡμικυκλικῆς ἀψίδος καὶ ἀνασκαφέντων τοῦ σηκοῦ, τοῦ νάρθηκος καὶ τοῦ μεγαλύτερου μέρους τοῦ αἵθριου. Κατὰ τὰς ἀνασκαφὰς εὐρέθησαν τμήματα τοῦ γλυπτικοῦ διακόσμου τῆς βασιλικῆς, δυστυχῶς τεθραυσμένα. Τὰ τεμάχια ταῦτα μαρμάρινα ἢ τὰ πλείεστα ἐξ ἔγχωρίου πωρολίθου, ἀνήκον εἰς θωράκια, πεσοῦς, στυλίσκους, διαχωρίσματα διλόβων ἢ τριλόβων παραθύρων, μικρὰ κιονόκρανα καὶ στυλίσκους τῆς ἀγίας τραπέζης καὶ τῶν τραπεζῶν προσκομιδῆς.

Ἐν Ἑρακλείῳ Κρήτης εὐρέθησαν δύο μεσαιωνικαὶ δεξαμεναὶ μὲ διπλοῦν τόξον καὶ ὑποστηλώματα κατεσκευασμένα ἐξ ὕλικου ἀρχαίου, ἀλλὰ καὶ ἑλληνορωμαϊκῶν καὶ παλαιοβυζαντινῶν χρόνων. Ἐπίσης ἐντὸς τοῦ παλαιοῦ ἐνετικῆς τείχους ἀνεκαλύφθη προμαχῶν ἀναγόμενος, πιθανῶς, εἰς τὴν δευτέραν βυζαντινὴν περιόδον.

Η ΔΙΕΘΝΗΣ ΕΝΩΣΙΣ ΒΥΖΑΝΤΙΝΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

Κατὰ τὰ δύο διεθνή Βυζαντινολογικὰ συνέδρια τὰ συνελθόντα κατὰ θέρος τοῦ 1948 ἐν Παρίσις καὶ Βρυξέλλαις ἀπεφασίσθη ἡ ἴδρυσις διεθνοῦς ἐνώσεως Βυζαντινῶν Σπουδῶν, σκοπὸς τῆς ὁποίας εἶναι ἡ ἀνάπτυξις τῶν σχέσεων μεταξὺ τῶν Βυζαντινολόγων τῶν διαφόρων ἐθνῶν, ἡ διοργάνωσις τῶν Βυζαντινολογικῶν συνεδρίων, ἡ ἐν τῷ μέτρῳ τοῦ δυνατοῦ διευκόλυνσις τῆς δημοσιεύσεως συγγραμμάτων εἰς τὴν Βυζαντινὴν περιόδον ἀναγομένων καὶ ἐχόντων διεθνῆς ἐνδιαφέρον ὡς καὶ ἡ διοργάνωσις ἔργων προαγόντων τὰς κοινὰς τῶν Βυζαντινολόγων ἐπιδιώξεις.

Τῆς διεθνοῦς ταύτης ἐνώσεως, ἧς ἔδρα ὠρίσθησαν οἱ Παρίσιοι, ἡ ἐπίτιμος προεδρία ἀνετέθη εἰς τὸν κ. Gabriel Millet, ἡ δὲ προεδρία εἰς τὸν κ. Henri Grégoire, κληθεῖσα προθύμως, ὡς εἰκός, μετέσχε καὶ ἡ ἡμετέρα Ἑταιρεία διὰ πολλῶν μελῶν τῆς εὐχομένη πᾶσαν εὐδοκίμησιν εἰς τοὺς σκοποὺς ἐκεῖνης.

ΤΑ ΑΡΧΕΙΑ ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΕΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

α) Τὸ Μεσαιωνικὸν Ἀρχεῖον

Τὸ Μεσαιωνικὸν Ἀρχεῖον συνέχισε τὴν ἀποδελτίωσιν γλωσσικῶν καὶ ἱστορικῶν κειμένων τῆς περιόδου τῆς Τουρκοκρατίας ὡς καὶ τὴν ἐκτύπωσιν τοῦ δευτέρου τόμου τῆς Ἐπετηρίδος του, ὅστις μέλλει νὰ κυκλοφορήσῃ προσεχῶς.

Πρὸς τοῦτους ὁ διευθυντῆς αὐτοῦ κ. Ε. Κριαρᾶς δι' ὑπομνήματός του πρὸς τὴν Ἀκαδημίαν Ἀθηνῶν εἰσηγήθη τὴν ἐναρξιν προπαρασκευῆς διὰ τὸν καταρτισμὸν δύο γενικωτέρων ἔργων ἀναφερομένων εἰς τὴν μέχρι τοῦ 1669 περιόδον τῆς παρ' ἡμῖν Τουρκοκρατίας ἧτοι 1) λεξικοῦ τῶν λογοτεχνικῶν κυρίως κειμένων τῶν πρώτων αἰώνων τῆς Τουρκοκρατίας μέχρι τοῦ 1669 καὶ 2) χρονολογικῶν πινάκων νεοελληνικῶν κειμένων τῶν ἐτῶν 1204-1669.

β) Τὸ Ἱστορικὸν Λεξικὸν

Κατὰ τὸ 1948 ἐπερατώθη ἡ ἐνοποίησης τῶν διαφόρων Ἀρχείων τοῦ Λεξικοῦ, ἐν συνεχείᾳ δὲ τὸ προσωπικὸν ἠσχολήθη εἰς τὸ κύριον αὐτοῦ ἔργον τῆς συντάξεως ἄρθρων ὡς καὶ τῆς ἀποδελτιώσεως χειρογράφων συλλογῶν καὶ βιβλίων γλωσσικοῦ ἐνδιαφέροντος. Οὕτω συνεχίσθη ἡ σύνταξις τῶν σειρῶν βροντάδα - βωμός, γ - γαλανόφωτος, γαράλαγίδα - γεννόφιλα καὶ γλύμα - γούτα.

Τὸ συντεταγμένον καὶ ἔτοιμον πρὸς ἐκτύπωσιν ὕλικὸν ὑπολογίζεται εἰς ἓνα συνήθη τόμον τοῦ λεξικοῦ.

Πρὸς τούτοις ἀπεδελτιώθησαν δέκα καὶ ἑννέα ἐκ διαφόρων τόπων χειρόγραφα ὡς καὶ γλωσσικὸν ὕλικὸν ἐκ μεσαιωνικῶν κειμένων παραχωρηθὲν ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ κ. Φ. Κουκούλέ. Ἐπίσης κατετάχθη εἰς διαφόρους φακέλλους, πρὸς ἀποδελτίωσιν, γλωσσικὸν ὕλικὸν ἀποσταλὲν ὑπὸ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Ἐλευθερουπόλεως κυρίου Σωφρονίου.

Κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον συνετάχθη ὑπὸ τοῦ συντάκτου κ. Α. Βαγιακάκου ἡ γλωσσικὴ βιβλιογραφία τῶν ἐτῶν 1939-1947 καὶ συνεχίσθη ἡ ἐκδοσις τοῦ Δελτίου, οὗτινος περατοῦται ἡ ἐκτύπωσις τοῦ τετάρτου τόμου (1942-1948).

γ) Τὸ Λαογραφικὸν Ἀρχεῖον.

Κατὰ τὸ 1948 αἱ συλλογαὶ τοῦ Ἀρχείου ἐπλουτίσθησαν διὰ 25 χειρογράφων. Κατὰ τὸ αὐτὸ χρονικὸν διάστημα, ἔλλειψαι γραφῶν, ἡ μὲν ἀποδελτιωτικὴ ἐργασία ὑστέρησεν ἔναντι τοῦ παρελθόντος ἔτους, ἐνῶ τοῦναντίον προϋχώρησεν ἡ ἐπιστημονικὴ κατάταξις τῆς ὕλης καὶ ἡ προπαρασκευὴ ἐκδόσεως Ἀπανθίσματος ἐκλεκτῶν ἀσμάτων, τὸ ὁποῖον θ' ἀποτελέσῃ τρόπον τινὰ πρὸδρομον τῆς μεγάλης ἐκδόσεως τῶν ἀσμάτων τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ.

Προσέτι συνεχίσθη ἡ σύνταξις τοῦ ἐπιστημονικοῦ καταλόγου τῶν ἑλληνικῶν μύθων καὶ παραμυθίων καὶ κατηρτίσθη πλήρης βιβλιογραφία τῶν δημοσιευμάτων τῆς ἑλληνικῆς λαογραφίας τῶν ἐτῶν 1939-1947.

Κατὰ τὸ αὐτὸ ἐπίσης ἔτος ἐπετεύχθη ἡ ἐπανάληψις τῆς ἐκδόσεως τῆς Ἐπετηρίδος τοῦ Λαογραφικοῦ Ἀρχείου εὐρισκομένων ἤδη ὑπὸ ἐκτύπωσιν δύο τόμων αὐτῆς (3ου καὶ 4ου). Ὁμοίως ἤρχισεν ἡ ἐκτύπωσις τοῦ Ἐρωτηματολογίου τῆς Λαϊκῆς Λατρείας, εἰς ἓνα δὲ τῶν προσεχῶν τόμων θὰ καταχωρισθῇ καὶ ἡ καταρτισθεῖσα βιβλιογραφία.

Δυστυχῶς ἡ ἔλλειψις τῶν ἀπαιτουμένων πόρων δὲν ἐπέτρεψε τὴν προκήρυξιν διαγωνισμῶν πρὸς συλλογὴν λαογραφικῆς ὕλης καὶ τῆς ἐνεργείας ἀποστολῶν τοῦ προσωπικοῦ πρὸς εἰδικὰς ἐπὶ τόπου ἐρεῦνας, διὰ τῶν ὁποίων τόσον πλουσίαν ὕλην συνεκόμισε τὸ Ἀρχεῖον κατὰ τὰ προηγηθέντα τοῦ τελευταίου πολέμου ἔτη.

Διὰ τὸν αὐτὸν λόγον δὲν κατέστη ἀκόμη δυνατὴ ἡ λειτουργία τῆς Ἐθνικῆς Μουσικῆς Συλλογῆς, ἥτις ἀπὸ τοῦ 1927 συνεχωνεύθη εἰς τὸ Λαογραφικὸν Ἀρχεῖον, ἐκ τούτου δὲ καὶ τὸ φωνοληπτικὸν μηχανήμα, τὸ ὁποῖον ἡ Ἀκαδημία ἐπρομηθεύθη τῷ 1939, δὲν ἐχρησιμοποιήθη ἀκόμη.

ΤΑ ΓΕΝΙΚΑ ΑΡΧΕΙΑ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Ἐν τοῖς Γενικοῖς Ἀρχείοις τοῦ Κράτους ἐπερατώθη ἡ ταξινόμησις τοῦ ἀρχείου Ἐπιτροπῆς Οἰκονομίας (1831), ἐκ δὲ τῆς συλλογῆς Βλαχογιάννη ἐταξινόμηθησαν κατὰ ἔτη, μῆνας καὶ ἡμέρας τὰ ἀρχεῖα Ἐκτελεστικοῦ (1822-1826), Ἀστυνομίας

(1822-27), Πολέμου, Ἑσωτερικῶν, Ναυτικῶν (1822-28), Βουλευτικῶν (1822-1828), Πελοποννησιακῆς Γερούσιας (1822), Ἀρείου Πάγου (1821-1822) καὶ Ἐθνικοῦ Ταμείου (1825-27), κατεγράφησαν δὲ καὶ 1500 τόμοι τῶν ἐν τῇ συλλογῇ ταύτῃ βιβλίων.

Εἰς τὰ αὐτὰ Γενικά Ἀρχεῖα ἐδωρήθησαν α') ὑπὸ ὄρους, 62 φάκελλοι ιστορικῶν ἐγγράφων τῆς Κυβερνήσεως Καίρου καὶ Μέσης Ἀνατολῆς ὑπὸ τοῦ πρῶην πρωθυπουργοῦ κ. Ἑμμ. Τσουδεροῦ καὶ β') ἕξ πρωτότυπα ἐγγράφα τοῦ Ἑπουργείου Παιδείας τῶν ἐτῶν 1857 καὶ 1884 ὑπὸ Γ. Ν. Πολίτου.

Διὰ Β. Δ. ἐκδοθέντος τῆ 16/22 Ἰουνίου 1948 συνεστήθη ἐν Ἐρμουπόλει Σύρου μόνιμον τοπικὸν ἱστορικὸν Ἀρχεῖον Κυκλάδων, προϋτάθη δὲ ὑπὸ τῆς ὑπηρεσίας ἡ ἴδρυσις ἱστορικῶν Ἀρχείων ἐν Αἰγίῳ μὲ βάσιν δωρεὰν πρὸς τὸ Κράτος τοῦ κ. Δ. Μεσσηνέζη-Μεταξᾶ ἐκ 10.000 ἐγγράφων.

Πρὸς τούτοις ἤρξαντο λειτουργοῦντα τὰ προγενεστέρως ἰδρυθέντα ἱστορικά Ἀρχεῖα Χίου καὶ Κοζάνης καὶ ἐπανήρχισεν ἡ λειτουργία τοῦ Ἀρχαιοφυλακείου Κυθήρων.

Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ 1948, 497 ἀναγνώσται συνεβουλευθήσαν τὰ Ἀρχεῖα καὶ τὴν ἱστορικὴν αὐτῶν βιβλιοθήκην, ἥτις ἐπλουτίσθη δι' ἑκατὸν ἐνενήκοντα δύο τόμων βιβλίων καὶ περιοδικῶν, σπανίων φυλλαδίων κλπ. ἀγορασθέντων ἢ δωρηθέντων. Εἰς τοὺς ἀνωτέρω ἀναγνώστας δέον νὰ προστεθῶσι καὶ οἱ, ἀδεία τῆς διευθύνσεως, χρησιμοποιοῦσαντες στοιχεῖα τῆς συλλογῆς Βλαχογιάννη.

Ὁ διευθυντὴς τῶν Ἀρχείων κ. Ν. Γωμαδάκης κατὰ τὸ 1948 ἐπεθεώρησε τὸ Ἀρχαιοφυλακεῖον Κερκύρας, τὸ Ἀρχεῖον τῆς Ἰονίου Γερούσιας ἐν Κερκύρα καὶ τὸ Ἡπειρωτικὸν Ἀρχεῖον ἐν Ἰωαννίνοις, ὑπέβαλε δὲ σχετικὰς ἐκθέσεις. Ὁμοίως μετέβη εἰς Αἴγιον καὶ ἐξήτασε τὸ ζήτημα τῆς ἰδρύσεως ἐκεῖ τοπικοῦ ἱστορικοῦ Ἀρχείου, ὑποβαλὼν σχετικὴν ἐκθεση.

Τέλος τὰ Γενικά Ἀρχεῖα παρηκολούθησαν τὰς ὑποθέσεις τῶν ἐν τῷ Κράτει Ἀρχείων, Ἀρχαιοφυλακείων καὶ Ἱστορικῶν Ἀρχείων ἀπὸ τε διοικητικῆς ἐπόψεως ὡς καὶ αὐξήσεως τῶν ἐν αὐτοῖς συλλογῶν.